

DÖRT NALA ENFLASYON, AÇLIK SINIRI VE İHRACAT YOLUYLA FAKİRLEŞME

Enflasyonda rekorlar kırmaya devam ediyoruz. TÜFE aylık yüzde 11.10, yıllık yüzde 48.69, ÜFE ise aylık yüzde 10.45, yıllık olarak yüzde 93.53 oranında arttı. TÜİK, bu ayki enflasyonu ana harcama gruplarından konut, gıda, tütün ve haberleşmenin enflasyon sepetindeki ağırlıklarını düşürerek hesapladı. Aynı ağırlıklar devam etseydi enflasyon daha yüksek çıkacaktı. Yıllık bazda son 19 yılın en yüksek enflasyonunu yaşıyoruz. Dünyada ise Arjantin'den sonra ikinci en yüksek enflasyon artışına sahip ülkeyiz. Görünen o ki Mayıs ayına doğru yüzde 60 TÜFE ve 3 haneli ÜFE enflasyonuna yakınsayacağız. ENAG araştırma grubuna göre TÜFE'deki Ocak ayı artış oranı yüzde 15.52 oldu. Yıllık artış ise yüzde 114,87'ye ulaştı. Bu arada İTO da yıllardan beri enflasyon oranı açıklıyor. İstanbul Ticaret Odasına göre de Ocak ayında enflasyon aylık bazda yüzde 50.91 oranında arttı. Bu oran da İstanbul'da son 19 yılın zirvesini oluşturuyor. Yüzde 20 nin üzerinde bulunan ve sürekli hızlanarak yükselen fiyat artışlarına dört nala enflasyon deniyor. İşsizlik ile enflasyon toplamından oluşan sefalet endeksinde Arjantin'i geçtik. Eylül ayından bu yana 500 baz puan faiz indirdik, enflasyon ise 29,5 puan arttı. Riskleri düşürmeden faiz düşürülürse önce kurlar sonra enflasyonun artması kaçınılmazdır. Kredi genişlemesi ve bankaların fonlama tutarlarını arttırarak genişleyici para politikası izliyoruz. Risklerimizi azaltacağımıza son hızla arttırmaya devam ettik.

Kamuoyuna sunulan model ve politikaların ana unsurları neydi hatırlayalım. Fiyat istikrarını, kur stabilizasyonunu, makro dengeleri cari fazlaya, rekabetçi kura, liralaşmaya bağlamıştık. Buna karşılık son üç ayda verdiğimiz dış ticaret açığını 23 milyar dolar üzerine çıkararak başka bir rekor daha kırmış ve varsayımların yanlışlığını görmüş olduk. ÜFE-TÜFE farkının artık TÜFE'ye çok yansımayaabileceğine ilişkin T.C.M.B. görüşüne de katılmıyoruz. Bu 45 puanlık fark da süreç içinde büyük bir oranda yansıtacak. Enflasyondaki trend ve gelişim bunu gösteriyor.

Enflasyon en çok alt ve sabit gelir gruplarını (işçi, memur, küçük esnaf ve emekli) eziyor. Haksız, kanunsuz vergilendiriyor. Üst gelir gruplarına bu gruplardan gelir transferi söz konusu oluyor. TÜRK-İŞ araştırmasına göre Ocak ayında dört kişilik ailenin açlık sınırı 4.250 TL'ye yükseldi. Bu sınır, 2022 yılı için belirlenen 4.453 TL'lik asgari ücreti nerdeyse yakaladı. Ocak ayı enflasyonu asgari ücret artışının yüzde 22'sini bir kalemde eritti. Emeklilerin ise (özellikle SSK emeklilerinin) durumu daha vahim. Ortalama emekli maaşı 2500 TL. Asgari ücretin de oldukça altında. BU da zaten dengesiz olan gelir ve servet dağılımını daha da bozmuş oluyor. TÜİK'in gelir dağılımı istatistiklerine baktığımızda en yüksek gelir grubuyla en düşük gelir grubu arasındaki farkın son on yılın en yüksek düzeyine çıktığını görüyoruz. Dünyada da durum pek farklı değil zaten. En zengin yüzde 1 tüm kriz ve dalgalanmalarda refah payını yükseltirken, alttaki grup hep kaybetmiş. (World Development Report)

Bankacılık sektörü 2021 yılı karlılıkları açıklandı. Sektörün 2021 yılı net kârı bir önceki yıla göre yüzde 57.4 oranında arttı. Kamu bankalarının kârlılık oranı yüzde 0,2 artarken özel bankaların kâr artış oranı yüzde 90,5'e ulaştı. Bilindiği üzere bankalar faiz yükseldiğinde değil düştüğünde kârlarını arttırıyorlar. T.C.M.B. bankacılık sistemini (yaklaşık 1 trilyon TL) yüzde 14 faizle fonluyor. Bankalar bu fonları yüzde 30'lu faizlerde kredilendiriyor veya yüzde 20-23 faizli hazine bonolarına yatırıyor. Yaşadığımız bu zorlu ekonomik süreçte alt gelir grupları, (işçi, memur, emekli gibi) fakirleşirken bankacılık sisteminin hazine kaynaklı bu yüksek kâr artışları çelişkilerini tamamen olmasa da kısmen gidermek zorundayız. Mevcut kur rejimine dayalı ekonomi politikalarının sürmesi halinde enflasyon daha da yükselecek, gelir dağılımı bozukluğu daha da artacak ve işçi, emekli ve sabit gelirliler daha da fakirleşecektir. Prof. Dr. Murat Ferman buna İ.Y.F. (İhracat Yoluyla Fakirleşme) adını veriyor ve kırk yılı aşkın süredir "hamaset ve slogan temelli söylem" ağırlıklı yürütülen dış satım politika ve kazanımlarının "Sürdürülebilirlik" kulvarına taşınması gerektiğinin altını çiziyor.